

ANTE PERKOVIĆ

Rundek, između

Knjiga o pesmama

■ Laguna ■

Copyright © Ante Perković, 2013.

Prvo izdanje 2013, Menart d.o.o

Copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Autor fotografije na naslovnoj strani: Nino Šolić

Autori fotografija: Nino Šolić, Vedran Peternel, Zvonimir Krstulović, Volker Beushausen, Radomir Sarađen, et al.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Rundek,
između

Set lista

Sanjala si da si sretna	9
Lice	15
Zadnji pogled na Jeršaleim	27
Radnička klasa odlazi u raj	37
Sanjam	53
Uspomena	65
Kao da je bilo nekad	87
Zagrebačka magla	95
Para ljude vara	103
Ay Carmela	107
Tranzit	117
Tajni grad	131
Bi mogo da mogu	135
Apokalipso	143
Señor	153
Highlander	165
Plavi avion	173
Osoblje	181

... umjesto pozdrava...

(Zagreb, april 2012)

Klub je bio pun već treću večer zaredom. Činilo se da tako može unedogled, i sutra, u posljednjem zakazanom terminu, i slobodno dalje niz vrpcu kalendara, sve dok se događaj ne pretvori u stanje pa sav taj suvišni teret, ti dolasci i odlasci, vrata i ulaznice, najave i očekivanja, jednostavno nestanu. Dojam je pojačavala slutnja kako nitko od prisutnih u četiri večeri nije i neće vidjeti ništa nalik početku i kraju, barem ne u onom očekivanom, koreografskom smislu. Posjetitelji prvog koncerta, premijerna publika, srce zagrebačke kulture čiju povjest otvara rečenica „U početku bijaše Beč“, potihlo su jamrali protiv dugih uvodnih naštimavanja svirača i tehnike. Taj se dio posla obično obavi prije, dok je klub samo pretjerano osvijetljena podrumaska prostorija, a noćna zvijezda tek neki tip koji pogrbljen preko gitare vrti gumbe na efektima.

Kad se spusti koprena iluzije, ugase radna svjetla i pripusti publika, očekuje se čist nekaž drugoga. Ne dao bog viška ikakvog života baš onda kad se, za svoj račun i u svoje vrijeme, pokušavaš odmaknuti od vlastitog.

Onda kraj – ni njega nije bilo. Koncerti su više prestajali nego završavali, kao da se vode biološkim, a ne dramaturškim zakonima. U trenutku kad je bilo prirodno stati, stalo se. Treća je večer, tako, završila gotovo bez ijedne pjesme Haustora. Odsvirana je samo „Ena“, na prepad, dok se atmosfera još nije zagrijala, u novom aranžmanu koji je publiku zbunio do te mjere da se ustručavala zapjevati neke od najpoznatijih stihova pop-kulture na hrvatskom, srpskom i srodnim jezicima. Bilo je kao u pjesmi – *ona me samo gleda i kaže*:

Ni podjela uloga nije svakidašnja: pozdravni govor i konferansu između pjesama šarmantno vodi najzaposleniji od tri svirača, onaj kojeg klasična koncertna dramaturgija stavlja uz mikrofon jedino kad treba uhvatiti tercu. Na desnom hrptu pozornice, kao svjetionik za mornare koji bi se mogli nasukati, stoji žena s violinom. Lako je zamisliti na vrhu litice, visoko nad valovima, s gudalom ispruženim da zazove čaroliju. Otac svih putnika, stari Odisej, nije se godinama gubio očajnički tražeći put do svoje Itake. Prije će biti da je volio ploviti, igrati igre sa sidrom, pristajati i opet jedrima hvatati vjetar. Hedonista i profesionalnog putnika u njemu otkriva i zgoda sa sirenama. Posadi je

začepio uši voskom, a on se zavezao za jarbol da može na miru slušati pjesmu dok njegovi gluhi mornari provlače brod kroz stijene. Ovdje, u potpalublju velike zgrade na glavnom trgu, sjedimo jedno do drugog kao galijoti. Obična smo pristojna publika. Veslamo u tišini, klepet naših dlanova čuje se samo kad utihne muzika. A onda zdesna provaljuje bujica, počinje solo iz „Sanjala si da si sretna“, violina koju volimo i poznajemo leti na krilima od čiste struje i nosi sve oko sebe. Više nije snop svjetla po kojem se orijentiramo, odjednom je svugdje, probija unutra, odzvanja u nama kroz uspavane mišiće i stegnute tetive. To je znak, trebalo bi ustati, oprostiti se s građanskim životom i njegovim praznim rutinama, uvući u sanduke karga i pobjeći s cirkusom bez poruke i objašnjenja. Žena će se snaći, sin shvatiti kad naraste. Samo da svaku večer taj zvuk bude tu, da me zagrlji, obeća izliječiti i napustiti neobavljena posla. Jer pravi se posao nikada ne obavi, pravi se posao radi bez zazivanja kraja.

Sve to vrijeme, u sredini, malo povučen u dubinu pozornice, mirno sjedi glavni junak. Njegovo pojavljivanje u priči baš na ovom mjestu nije uvjetovano arhitekturom pripovijedanja, prije se nametnulo kao prirodna posljedica tako složene mizanscene. Ono što je prije godinama činio na sceni, okupirajući frontu jakom pojavom i gestom čovjeka koji o nastupu zna puno više no što „spontana“ ideologija rokenrol predstave želi upisati u svoju narav, više se ne događa. Svaka priča koja se nastavi razvijati nakon prvog „and they lived happily ever after“ junaku

ostavlja tu mogućnost – da se odvoji od bivšeg sebe, sam sebi postane davni sporedni lik, razvojna etapa, netko jednom blizak, a poslije tek dio onog što носиš sa sobom u zbroju sjećanja i iskustava upisanih na koži. Kada je Dalibor Martinis* 2010. razgovarao sa Daliborom Martinisom iz 1978, odgovarajući na snimljena pitanja koja su tridesetak godina čekala odgovore, prvo je starog sebe obavijestio da je živ. Zatim je njemu, jer se drugom čovjeku nemoguće obraćati sa „ja“, kazao koliko ga je teško bilo sačuvati sve te godine. Moguće da je pritom mislio samo na tehnologiju, dugo putovanje video-vrpce iz analognog u digitalno doba, ali jednaki je put prošla i biološka osoba. Mladi Martinis, u strogom i ozbiljnom tonu koji pojačava engleski jezik s jakim slavenskim akcentom, poslije pita: „Ja ću neizbježno postati ti. Kažeš li ikad sebi: želio bih da sam opet on?“ Ležerni Martinis iz budućnosti mu na to daje jedini iskren odgovor: „I da i ne.“

Uglavnom, tu je, pred nama, diskretan i sveprisutan, potpuno oslobođen scenske maske i uobičajenih mehanizama zaštite. Svira nove pjesme, zapravo je točnije reći da ih stvara na licu mjesta, čita friško napisane tekstove, griješi pa se

* Riječ je o radu „D. M. 1978 talks to D. M. 2010“, djelu projekta Data Recovery. Nakon što je 2010. u emisiji „Transfer“ Hrvatske televizije pred kamerama odgovorio na pitanja koja je sam sebi postavio trideset i dvije godine prije, Martinis je u martu 2013. nastavio performans, snimivši pitanja na koja će neka verzija njega odgovoriti 2077.

vraća, u savršenoj nekontroliranoj nad procesom. Izlažući se tako, pokazuje koliko nam vjeruje (ili koliko ga nije briga, što je opet znak izostanka sumnje). Znamo se i susrećemo deset, dvadeset, trideset godina i svaki put je drugačije. Sad, ovako trubadurski sveden na osnove, bez male vojske muzičara i gotovo sasvim bez pleha kojim je prije osvajačio gradove (primijećena je tek jedna činela), podsjeća na putujući kinematograf. Samo što njih troje putuje i svira, a mi puštamo filmove. Glazba ne prati predstavu, nego je stvara. Zvuk ide ispred slike, rola se odmotava za njim. Kroz leće pjesama snop svjetla ulazi u tvoju *cameru obscuru*. Iz privatne crne kutije curi emulzija. Uskoro, sve je rasvijetljeno.

Iznad tanke crte jave leti plavi avion.

Lice

Iza njega sjedim sam, u kutu / I kuckam malim čekićem po zidu

Svi imaju priču s Rundekom.

A meni kao da iznad glave svijetli neonski natpis: „Priče s Rundekom odložiti ovdje.“

Namjerno kažem „s“ umjesto „o“: priče o nekome traže barem zrno istine da iz njega s vremenom izlista bujna anegdota. Priče s nekim promiskuitetna su, vesela, ničim opterećena vrsta, skaču s junaka na junaka, koristeći ga kao vozilo kroz sjećanje i kulturu. Takve priče oslobađaju junaka svake odgovornosti, iza njegove mitske prisutnosti u situaciji nema ni dubine ni motivacije, kad nam prilika dopusti da zavirimo iza njegova lika, vidimo da je napravljen od kartona i novinskih isječaka, spojen starim

magnetofonskim vrpčama. Tako i Darko Rundek stoji usred gomile fantastičnih priča, boemski raščupan, s cigaretom nehajno obješenom na rubu usana i upečatljivom ekspresijom revolveraša iza čijih leđa su se upravo zaklopila vrata saluna. Vječna slika iz osamdeset i neke. Oko nezainteresiranog njega uskoro će zavitlati vihor lijepе ljudske fikcije a da ga ničim ne dotakne. Ni tanki, vijugavi pramen dima iz upaljene cigarete neće biti pomaknut.

Znaš li ono... Obično tako počinje.

Znam. Mislim, a ne kažem. I zato svašta čujem.

U Pločama sam, drugim poslom. U predvorju doma kulture lokalni carinik me pokušava preobratiti na kršćanstvo. Kaže, bio je kao ja, ali je ponovo rođen. Pa bi mi pomogao. Jer dolazi strašni sud. Evo će mi on iz svoje crne bilježnice od koje se ne odvaja pročitati što će mi se dogoditi ako Ga ne prihvatim. Prostorija je mala i pristojan uzmak postaje nemoguć. Nekako se čupam iz njegove verbalne kravate, kažem mu da ga više ne mogu slušati i hitro skačem do drugog ljudskog otoka u sobi. Nisam ni uhvatio dah kad me dočeka ovo:

– Znaš li kad je Rundeku u Gospiću tip stavlja pištolj pod bradu i reka: „aj sad budi Šejn!“

E jebiga. Mislim, ne govorim. Ispod oka gledam di je carinik. Možda još nije prekasno.

* * *

Nekoliko tjedana poslije potežem zgodu s pištoljem na njezina navodnog protagonista. Činim to nevoljko, uzgred, jer živi D. R. (57) očekivano podbacuje u dramskom potencijalu u odnosu na svog fikcionalnog dvojnika. Tog časa čak i ne puši, odvikava se od duhana pučkajući električnu cigaretu. Gdje to da smjestim? Kartonski D. R. (beskonačno) kazao bi nešto poput: *Bila je hladna, vjetrovita noć. Parobrod je otplovio na zapad, a ja sam se našao tu, između ničega i nigdje, na krivoj strani uperenog oružja.*

Običan čovjek gleda me začuđeno i veli:

– Nemam pojma.

I srkne kavu.

Čuvši to, kartonski se ozbiljno iznervira. *U ovom gradu nema mjesta za jednog od nas*, objavljuje i uvrijeđeno odlazi. Čini to sporo, izvježbano, nije mu prvi put. Za njim se uzdižu violine, panoramom odjekuje tema starog vesterna, polako ga guta prerija dok iza njega dječak zaziva: „Vrati se, Šejn, vrati se!“ Junak se ne vraća. I samo će legenda uskoro znati da je nekad bio tu.

Kako dosadno. Tu gdje se sudaraju tolike priče, sve jedna savršenija od druge, prirodno bi bilo zašutjeti. I slušati muziku. U tišini. Ne objašnjavati ništa: ni sebi, a pogotovo ne drugima.

* * *

Nekada davno, dok je većina ljudi na Zemlji bila nepismena, sve zapisano i zabilježeno imalo je snagu božanske objave. Zašto bi inače Mojsije teglio dvije kamene ploče s urezanim zapovijedima niz planinu, zabludjelom plemenu na uvid? *Čuj, Jahve, meni ti je to skroz u redu, slažem se po svim točkama, ovo s tuđim partnerima i svojinama će ići malo teže, ali dobro, polako... Samo, znaš one moje dolje, neće mi riječi vjerovati. Daj ti to meni napismeno, da ne bude zabune.* I bi tako. Krenusmo putem bilježenja, normiranja i objašnjavanja. Zato sad imamo povijest. Ili više njih, od kojih nijedna nije sasvim točna, ali sve mogu biti jednako pogrešne.

U skriptorijima srednjovjekovnih samostana nisu se prepisivale samo svete knjige i romansirane biografije svetaca. Bilo je i prizemnijih zadataka, poput štancanja lažnih dokumenata kojima bi crkva dokazivala pravo vlasništva nad određenim posjedom i/ili prinosom. Baci li božji poslanik oko na kakav hektarčić zemlje ili zavlada oskudica u opskrbi hranom, uposle se vjerni pisari da retrogradno konfabuliraju neku svrsishodnu fantastiku. Špranca je išla otprilike ovako: vaši časni preci zazvaše Svetog – umetni lokalnog zaštitnika – godine – umetni vrijeme, ne manje od stoljeća unatrag – da ih izbavi od teške – umetni pogibelj. Zauzvrat se zavjetovaše da će – umetnu parcelu ili danak u dobrima – darovati samostanu na vječno korišćenje, milostivom Bogu i Svetom – opet umetni lokalnog zaštitnika – kao

znak ponizne zahvalnosti. E sad, koliko god naivni i bogobožni bili, ljudi ipak neće progutati bilo što. Plasiranje izmišljotina ima svoje zakone, nevjerojatna priča mora biti usidrena na nešto čvrsto (u gore navedenoj crtici iz crno-žute kronike to bi bili pištolj i Gospić). Ako je Bog kopča s nadrealnim, ovozemaljski autoritet nitko ne predstavlja bolje od vladara. I zato ih se u tim dokumentima navodilo vrlo precizno, poštujući vremenski slijed od izmišljenog događaja do njegovih stvarnih, sadašnjih poljedica. Putujući niz pergament na tankom valu tinte, od jednog kralja drugome, s bogom na svojoj strani, zrakasta, prozirna priča postajala je neoborivom. „Carta canta“, govorilo se. Papir pjeva. Ironija je da su falsifikati postali ključan izvor za otkrivanje političke povjesti srednjeg vijeka, zbog onog dijela u kojem su bili točni, koji je – dvostruka ironija – izvorno služio jedino da ozakoni laž.

O povjerenju u napisano, otisnuto i objavljeno to će biti dovoljno. Jer, htio bih da mi vjerujete, a znam da nemate zašto. Papir već neko vrijeme ne pjeva, papir iritantno pišti. Pokušava dokučiti staru melodiju spajanja na modem, ali mu stalno izmiče onaj presudni „ping!“ koji od čvrste, za zauvijek definirane tvari čini mjenjoliki, dinamični prostor, nikad sasvim gotov, dovršen i ispisan. Stari trikovi više ne pale. Nemamo koga fascinirati podacima, brojkama, kronologijom (mogući uzorak: *Album „Apokalipso“ objavljen početkom 1997, gotovo devet godina nakon posljednjeg albuma Haustora, „Tajni grad“*. Na njemu se nalazi 12 pjesama, ukupnog trajanja 54 minute

i 14 sekundi. Produkciju potpisuju Darko Rundek i Davor Rocco, a na snimanju je sudjelovao čak 31 glazbenik. I za fusnotu je previše dosadno). Nitko normalan ne grebe se za snošaj na setu porno-filma. Naslovna pjesma prvi put je javno izvedena na festivalu Fiju brij 3, 22. decembra 1995. u velikoj dvorani Doma sportova u Zagrebu. Koga briga?

Dragi kolege pisci onoga što Amerikanci zovu „faction“, izgubili smo jedino čvrsto uporište, jedinu potencijalnu prednost pred literatima. Navođenje činjenica postalo je data porn. Svima su dostupne pa više nikog ne zanimaju. Ostala nam je, bojim se, samo priča. I na drugoj strani mrskog papira – strogi čitatelji.

No vi biste sigurno da se vratimo na Rundeka. Evo, začas.

Svaki pisac je plaćenik, a pisac biografija nešto još gore, plaćeni ubojica – ubija stvarnu osobu, doslovno ju razbija na komadiće da bi od nje stvorio uvjerljivo knjiško lice. Mrtve takav postupak neće pretjerano zaboljeti, ali živi ga rijetko dočekaju s odobravanjem. Nije pristojno pomicati nečije postojanje u fikciju, čak i kad to činiš s dobrom namjerom i predanošću autora starih svetačkih životopisa, koji sebi nisu postavljali pitanja, već u svakom retku uznosno klicali: „Da! Da! Da!“ U toj igri promašit će i oni koji slijepo vjeruju i oni koji osnovano sumnjaju,

jednostavno nema načina ni medija kojim bi se „dokumentarno“ mogao prikazati živi čovjek.

Osnovano sumnjam da cijeli živi čovjek nekog i zanima. Ali, jasno da ću promašiti, kako je i navedeno gore. U svakom slučaju, da parafriziram pjesnika – *do njega nema puta*. „He’s not there“, uzalud pitaš. I nije to samo problem teksta, pojavljuje se i u stvarnosti: Darka Rundeka često zamijene za njegovu dobrodržeću legendu. Uoče poznato lice, pokrenu unutarnji mehanizam i preko živog čovjeka puste svoju projekciju. Jednom, dok smo u zagrebačkoj birtiji „Krolo“ razgovarali o knjigama, Rundeku je upala nepoznata žena s divnim pitanjem. Rekla je: „Jesi li to ti ili onaj drugi?“

Poslije se ispostavilo da je mislila na njegova brata, ali taj je detalj za ovu priču nevažan jer ulazi onamo kamo nemam namjeru ići – u privatne živote i male osobene povjesti koje izvan kruga u kojemu su se dogodile mogu postojati samo kao šum, trač i zabluda. I onda, jesi li to ti ili onaj drugi?

Jedini pravi odgovor je: jesam. I mogu. Jer između mene i onog drugog postoji čvrsti, nevidljivi most, protočan u oba smjera. Muzika.

Davno, još tamo na početku, 1981, prvu ploču Haustora zatvorilo je „Lice“. Taj bend nikad poslije nije snimio toliko prazan, minimalistički aranžman. Aranžman je

razgovor pjesme i muzičarâ. Ona ih, nesigurna, stalno pita: „Jesam sad dovoljno jasna i lijepa?“ Oni odgovaraju dodavanjem (češće) ili oduzimanjem boja i slojeva zvuka. U tom smislu, Haustor je koloristički raskošan bend*, s egzotičnim nijansama koje su se prije njih u rokenrolu rijetko čule. „Lice“ je međutim skoro pa bezbojna pjesma, snimljena tako da izgleda kao stara, oguljena fasada, sjećanje na boju. Dok glas distancirano izvodi tekst, uz njega su samo jednostavne fraze bubnja i gitare, gole, nezaštićene znanjem, razmišljanjem, planiranjem. I puno, puno prostora.

Kad se u zvuk, nakon prvog i jedinog refrena, uplete srebrna linija Caprijeva saksofona s monokromatskom podrškom basa i orgulja, pjesma nas vara, postajući ono na što smo se naviknuli, prestajući igrati na iluziju da se upravo stvara dok ju slušamo. Bubanj na kraju ostaje sam i izlazi naglo, kako je i ušao. Nešto se sigurno dogodilo, ali što?

* * *

* Zampona, kena i slični južnoamerički drveni puhaći instrumenti korišteni na „Trećem svijetu“ i „Tajnom gradu“ (svirao ih Robert Lovrić) nisu se prije toga pojavljivali kao dio instrumentarija popularne glazbe. Također, Haustor je prvi i dugo vremena jedini novovalni bend u Jugoslaviji sa stalnom brass sekcijom. Prije njih puhače su kao integralni dio zvuka koristili samo yu-soul bendovi s početka sedamdesetih, poput grupe Mi.

Netko je, u igri u kojoj je jedan od osnovnih ciljeva afirmirati sebe i podići si spomenik, zakoračio korak natrag pa nam ispričao što vidi.

Često mu se divim dok ispred mene hoda.

A iza? Što se zbiva iza maske?

Novinar Zoran Paunović, pišući o Rundekovoj zbirci pjesama „Uhovid“ za beogradski veb-magazin *Popboks*, rekao je da maske nekima služe za skrivanje od drugih, a nekima za skrivanje od sebe. „Treći, najmalobrojniji“, nastavlja dalje, „maske koriste da bi sebi i drugima pokazali ko su. Upravo to u poeziji Darka Rundeka čine Pišta, Korto Malteze i Šejn.“

Zvuči dobro, ali ne slažem se: maske u poeziji, bila ona na papiru ili u zraci muzike, pokazuju tko smo mi, iza čega se biramo sakriti. Pjesnik je tu nevin. Na koncu, priznao je, ali ga nisu čuli; on samo kucka malim čekićem.

A mi se bavimo odjecima.

*Stanje osluškivanja je puno zanimljivije od stanja naziranja. Stanje naziranja je jako fiksirano u jednu točku. Stanje osluškivanja uključuje cijelo tijelo, ono priziva stanje pažljive prisutnosti. Zvuk nije koncentriran, rijetko se percipira u nekoj točki, doživljavaš ga kao dio prostora koji te okružuje. Stanje osluškivanja je srodno i vodi stanju prisutnosti koja je veća i dublja od banalne prisutnosti.**

* Darko Rundek u emisiji „Skrivena strana dana“ Ljubice Letinić, Treći program Hrvatskog radija, 2011.

Zadnji pogled na Jeršaleim

(Split, 1983)

Vidim ga izdaleka, izranja iz usijanog zraka ravno u zlatni rez sinemaskopa. Ljeto je, rano poslijepodne, boje su nestale u bljesku jarkog svjetla, zrak je gust kao voda, ljepljiv i slan od znoja. Iz luke, razmičući sve zvukove oko sebe, odjekuje brodska sirena. Iza nje kratak interval tišine, da se mi na kopnu oprostimo od još jedne linije koju nećemo nacrtati. S grana patuljastih maslina zarobljenih u teglama vise lamiponi, konobar rješava križaljku s druge strane izloga. Kima glavom, uočio je, ali se ne miče još neko vrijeme. Sada je ovdje bliski futur, tako se čita vrijeme, cijeli grad je i nastao oko jedne davne carske vikendice gdje je prvi rimski vladar koji je svojevrijedno abdicirao u mirovini uzgajao kupus dok se sve

oko njega raspadalo. Prostor pamti što ljudi zaborave. *Cigla bez razloga nikada i nikome ne pada na glavu.**

Espreso je stigao, s računom na kojem piše: „Hvala na povjerenju“. Na stolu su cigarete i duhan, prve za brzi fiks, drugi za cijeli, dugi ritual iz predindustrijskog doba, kad su luke bile uzbudljiva i opasna mjesta i nitko nije plovio iz okolice. Ljudi prolaze, jave se, kažu svoje, on se blago smije, *tempi passati, amici dimenticati*, tu je i nema ga. Prave putnike, osim po lakoj, jednostavnoj odjeći, prepoznaješ po odsutnosti. Da imamo luksuz širokog plana, brdo, krila ili dizalicu svaki put kad nam se učini da ih osjetimo, vidjeli bismo kako nemirno strše iz plohe na kojoj su se zatekli. Za njima, privremenima i vječno odlazećima, kao lanac otkačenog sidra već vijuga priča.

Haustorov „Treći svijet“ bio je jedan od prvih albuma snimljenih u studiju Tetrapak Ivice Čovića Pipa u Splitu, na Kmanu, u jednoj od onih brzo podignutih, vječno nedefiniranih četvrti grada koji je rastao. Ondje je tijekom osamdesetih na vrpce zabilježeno nekoliko važnih ploča zrele faze jugoslovenskog rocka: „Anđeli nas zovu da im skinem krila“ Animatora, „Ajd’ se zezamo“ D’Bojsa, „Halo Lulu 22“ Đavola... sve do „Bez tišine“ Sacherovih Vještica krajem 1990. Sve njih snimio je Pipo, a producirao Željko

* ...rekao je profesor Woland Mihailu Aleksandroviču Berliozu u prvom poglavlju „Majstora i Margarite“ Mihaila Bulgakova.

Brodarić Jappa. Haustor je u Tetrapak poslao Jugoton da naslijede prvijenac iz 1981. i možda naprave neku novu „Moju prvu ljubav“ – iz grada koji je dobio luku u pravu luku, gdje ljetnje haljine ne skidaju prvi udarci jeseni. „Treći svijet“ snimao se za tri mjeseca na osmokanalnom trakašu, godine osamdeset i treće. Bio je to, zapravo, treći album Haustora koji se bez onog nepostojećeg, nikad snimljenog drugog, preskočenog zbog Sacherova odlaska u vojsku 1982, tada puno teže mogao shvatiti. Jugoslavenski novi val, '84. još svjež u sjećanju, iako već okopnio, nikog nije odveo tako daleko. Bila je to nesvrstana ploča; i po motivima, i po stilu i po čudnoj, snolikoj geografiji u kojoj događaji stvaraju mjesta i svijet oživi tek kad ga osjeti.

„Jutro je počinjalo Marlijem, Sacherova mama bi nam skuhalo kavu i onda bismo nas dvojica krenula u prostoriju gdje je bend radio na pjesmama“, sjeća se Jappa početka rada na „Trećem svijetu“. Radilo se vrlo ozbiljno, i po osam sati dnevno, ostao sam u Zagrebu dva tjedna i ta je pretprodukcija bila ključna za dobro snimanje. Puno sam profitirao od tog druženja, upoznali su me sa muzikom koju dotada nisam slušao: Black Uhuru, King Sunny Ade, Kid Creole And The Coconuts... sjećam se da smo njihov 'Live At The Ritz' vrtjeli puno puta.“

Kid Creole And The Coconuts?! Pamtim šarenilo, šešire, tri rasplesane plavuše i ni tona muzike. Rok historiografija smjestila ih je u zabačeni rukavac bizarnih artefakta osamdesetih, a „Live At The

Ritz“ čak ni službena stranica benda ne spominje. Ispod popisa diskografskih izdanja koči se upozoravajući natpis sljedećeg sadržaja: *Daje se na znanje – K.C. & T.C. nikad nisu objavili službeni lajv album.* Naravno, bend se u međuvremenu raspao i sastavio toliko puta da se ono što je ostalo od njega u neveselom gažerskom prezentu sigurno ne voli sjećati jarkih bljeskova duboke prošlosti. Britanski Amazon potvrđuje mi na kraju da je „Live in Concert 'At The Ritz' New York“ objavljen 1982, moguće naći samo u Japanu i Evropi. Nekoliko klikova dalje i priča se polako zaokružuje: nije to bio samo koncert, nego mjuzikl narastao oko pjesama s albuma „Fresh Fruit In The Foreign Places“, izveden i snimljen 1981. u *Ricu* i onda još samo jedanput, u NYC Public Theatre. Iz objavljene video-snimke izbačene su gotovo sve „rep naracije“ kojima su rani njujorški MC-ji doslovno pokupljeni s ulice spajali glazbene komade, pa se gleda kao klasičan koncert. Ukupno trajanje: 48 minuta. Prosječna ocjena korisnika: 5 (ocijenio 1 korisnik). 3732. mjesto po prodaji u kategoriji Video. Curently unavailable. Nije-nam-poznato-hoćemo-li-i-kada-imati-ovaj-artikl-u-ponudi.

Čak i na Yutjubu – gdje i puno marginalnije pojave imaju cijele prašume podignutih palaca – šutnja. Da Koati Mundi, desna ruka i „skiper“ Augusta „Kid Creole“ Darnela iz najplodnije faze benda, nije osobno objavio svih 10 pjesama s tog starog VHS-a, snimke iz Ritza pojeo bi digitalni zaborav. Što bi bila grozna šteta, jer jedan od neiscrtanih pravaca